

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy
<i>Formy arkusza:</i>	EPOP-P1_P2-100, EPOP-P1_P2-300
<i>Termin egzaminu:</i>	3 czerwca 2024 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	28 czerwca 2024 r.

Uwaga.

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne, spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2024¹	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.

Zasady oceniania

2 pkt – trafne podanie trzech powodów.

1 pkt – trafne podanie dwóch powodów.

0 pkt – trafne podanie jednego powodu lub odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

Jeżeli zdający wymieni więcej niż trzy powody, to oceniane są trzy kolejne odpowiedzi, począwszy od pierwszej.

Przykładowe odpowiedzi

- Łatwiej rozumie się rzeczywistość/świat.
- Łatwiej o precyzję wypowiedzi.
- Lepiej wyraża się własne myśli.
- Łatwiej o formułowanie komunikatów, które nie ranią.

Zadanie 2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. 2022 poz. 1698).

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie sensu sformułowania.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Słowa pozwalają nazywać przedmioty albo idee.
- Dzięki słowom umiemy rozpoznawać/nazywać otaczającą nas rzeczywistość.
- Kiedy człowiek zrozumie znaczenia nowego słowa, to poznaje świat i samego siebie.
- Słowa służą samopoznaniu.
- Znajomość słów w języku obcym pozwala na zrozumienie innej kultury.

Zadanie 3.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie nazwiska autora oraz tytułu utworu.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwagi.

- 1) Uznaje się odpowiedzi A. Mickiewicz, Mickiewicz.
- 2) Uznaje się odpowiedź *Dziady*.
- 3) Pomyłka w imieniu lub nazwisku autora skutkuje przyznaniem 0 pkt.

Rozwiązanie

Autor: Adam Mickiewicz

Tytuł: *Dziady* cz. III

Zadanie 3.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens [...] tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela.

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna z odwołaniem do fragmentu *Dziadów* cz. III ORAZ do tekstu Marcina Maciołka.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Uwagi.

- 1) Rozwiązanie zadania 3.2. jest oceniane, nawet jeżeli zdający otrzyma 0 pkt za rozwiązanie zadania 3.1.
- 2) W przypadku błędu rzeczowego dotyczącego *Dziadów* cz. III Adama Mickiewicza przyznaje się 0 punktów.
- 3) Jeżeli w odpowiedzi nie pojawi się nazwisko Marcina Maciołka, ale z treści wynika, że zdający odnosi się trafnie do tekstu *U źródeł słów*, wówczas uznaje się odpowiedź za poprawną.

Przykładowa odpowiedź

Tak. Konrad wskazuje na trudności w posługiwaniu się słowem. Bowiem bardzo często nie sposób za ich pomocą wyrazić swoich uczuć lub myśli. Również M. Maciołek porusza tę kwestię, przekonując, że problemy z wyrażaniem naszych emocji i przemyśleń sprawiają wręcz ból.

Zadanie 4. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.4) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu, rozpoznaje zastosowane w nim środki językowe [...].

Zasady oceniania

- 2 pkt – poprawne podanie sformułowania charakterystycznego dla stylu naukowego ORAZ sformułowania charakterystycznego dla stylu artystycznego.
- 1 pkt – poprawne podanie sformułowania charakterystycznego dla stylu naukowego ALBO sformułowania charakterystycznego dla stylu artystycznego.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Styl naukowy:

- *samodzielny element języka*
- *pojedynczy leksem*
- *synonim mówienia*
- *proces nominacji*
- *przestrzeń socjosemantyczna*

Styl artystyczny:

- *u źródeł słów*
- *rejs po morzu zdarzeń i zjawisk*
- *słowa są niczym morska boja*
- *ocean słów i znaczeń*
- *słowa są narzędziem poznania*
- *wędrówka w głąb dziejów*

Zadanie 5. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 3.4) rozpoznaje [...] funkcje tekstu (informatywną, poetycką, ekspresywną, impresywną [...]).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 6. (0–3)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym, dokonuje jego logicznego streszczenia.
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 1.6) wykonuje różne działania na tekście cudzym ([...] streszcza [...]).

Zasady oceniania

3 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; adekwatny poziom uogólnienia; streszczenie logicznie spójne; właściwa liczba wyrazów.

2 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia LUB logicznej spójności streszczenia.

1 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano

w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia ORAZ logicznej spójności streszczenia.

0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Marcin Maciołek w swoim tekście mówi o wpływie słów na ludzkie życie. Podkreśla, że słowa pozwalają nazywać różne elementy rzeczywistości, a także precyzyjnie określać stany emocjonalne, dzięki czemu człowiek lepiej rozumie świat i siebie. Zatem im więcej człowiek zna słów, tym bardziej pogłębia własną wiedzę i łatwiej mu komunikować się z innym ludźmi. [53 wyrazy]

Zadanie 7. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.

Zasady oceniania

2 pkt – zaznaczenie trzech poprawnych odpowiedzi.

1 pkt – zaznaczenie dwóch poprawnych odpowiedzi.

0 pkt – zaznaczenie jednej poprawnej odpowiedzi lub odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

FFP

Zadanie 8. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

Zasady oceniania

2 pkt – trafne podanie trzech cech kultury popularnej.

1 pkt – trafne podanie dwóch cech kultury popularnej.

0 pkt – trafne podanie jednej cechy kultury popularnej lub odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

Jeżeli zdający wymieni więcej niż trzy cechy, to oceniane są trzy kolejne odpowiedzi, począwszy od pierwszej.

Przykładowe odpowiedzi

- dostępność
- naśladowanie, powielanie np. tematów utworów / podobieństwo tematów / tekstów kultury
- zorientowanie na przedmiot pragnień odbiorcy
- łatwa w odczycaniu treść tekstów kultury

Zadanie 9. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

Zasady oceniania

2 pkt – trafne – w odwołaniu do przykładu awangardowego malarza lub kompozytora – wyjaśnienie różnicy między kulturą popularną a kulturą wysoką ORAZ trafne podanie zalety kultury wysokiej.

1 pkt – trafne – w odwołaniu do przykładu awangardowego malarza lub kompozytora – wyjaśnienie różnicy między kulturą popularną a kulturą wysoką ALBO trafne podanie zalety kultury wysokiej.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Wyjaśnienie różnicy, np.

Kultura popularna koncentruje się na przedmiocie ludzkich pragnień, a kultura wysoka – na odbiorcy wytworów tej kultury. Dlatego malarz awangardowy nie zważa na wrażliwość estetyczną odbiorcy, ale poprzez swoje dzieło stara się wzbudzić w nim refleksję egzystencjalną.

Zaleta kultury wysokiej, np.

- pozwala zrozumieć siebie
- pozwala zrozumieć cel bycia człowiekiem
- skłania do refleksji egzystencjalnych
- ma wartość wychowawczą / wychowuje
- ma wartość edukacyjną / edukuje

Zadanie 10. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.4) [...] rozpoznaje zastosowane [...] środki językowe [...] w tekście. <i>III etap edukacyjny</i> Zdający: 3.5) rozróżnia rodzaje zdań [...], imiesłowne równoważniki zdań [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 11. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.4) [...] rozpoznaje zastosowane [...] środki językowe [...] w tekście.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- powielanie
- naśladowictwo

Zadanie 12. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.4) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu, rozpoznaje zastosowane w nim środki językowe i ich funkcje w tekście.

Zasady oceniania

1 pkt – zaznaczenie dwóch poprawnych odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

FP

Zadanie 13. (0–50)

Temat 1. Co motywuje człowieka do podejmowania działań dla dobra innych ludzi? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu *Lalki*, całej powieści Bolesława Prusa oraz do wybranego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wskazówki do tematu nr 1.

- Teza musi być zgodna z poleceniem, fragmentem tekstu, odniesieniem do całości utworu oraz z przywołanym tekstem kultury.
- Uzasadnienie powinno wynikać z interpretacji załączonego fragmentu, odwołań do całej powieści *Lalka* oraz do wybranego tekstu kultury, a odwołania te muszą być funkcjonalne dla argumentacji, nie mogą być prostym streszczeniem.
- W przypadku *Lalki* i innych utworów oznaczonych gwiazdką w podstawie programowej błąd rzeczowy może mieć charakter błędu kardynalnego.

Temat 2. Czym dla człowieka jest pamięć o minionych wydarzeniach? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do podanego fragmentu *Przedwiośnia* Stefana Żeromskiego oraz do wybranych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wskazówki do tematu nr 2.

- Teza musi być zgodna z poleceniem, fragmentem tekstu oraz z przywołanym tekstem kultury.
- Uzasadnienie powinno wynikać z interpretacji załączonego fragmentu i odwołań do wybranych tekstów kultury, a odwołania te muszą być funkcjonalne dla argumentacji, nie mogą być prostym streszczeniem.
- W przypadku utworów oznaczonych gwiazdką w podstawie programowej błąd rzeczowy może mieć charakter błędu kardynalnego.

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: 1.2) określa problematykę utworu; 2.2) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera ([...] akcja); 3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...]; 3.3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich.
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 1.1) tworzy dłuższy tekst pisany [...] (rozprawka [...]) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 1.2) przygotowuje wypowiedź (wybiera [...] odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, [...] dobiera właściwe słownictwo); 1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).

Kryteria oceny rozprawki

A	Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu	B	Uzast
6	Stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu	18	Uzast
		12	Uzast
3	Stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu	8	Uzast
		4	Uzast
0	Stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0	Bra

Uwagi.

- 1) Jeśli w kategorii A praca
- 2) Jeśli w kategorii A praca
- 3) Jeśli praca składa się z n
- 4) Pojawienie się rzeczowej

C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia dotyczące kryteriów**A. Sformułowanie stanowiska**

stanowisko będące rozwiązaniem problemu. Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **udaną próbą rozwiązania problemu**.
Adekwatność to odpowiednia postawa ambiwalentna wobec problemu.

Sformułowanie stanowiska niepełnego zrozumienia tekstu.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem.

Sformułowanie stanowiska na podstawie tekstu.

B. Uzasadnienie stanowiska

Uzasadnienie nie musi być zgodne z poleceniem.

Uzasadnienie:

- **pogłębione** to uzasadnienie, które zawiera logicznie powiązane argumenty.
- **trafne** zawiera logicznie powiązane argumenty.

Szerokość uzasadnienia oceniana jest na podstawie tego, czy zdający w swojej wypowiedzi odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu.

Uzasadnienie jest:

- **szerokie**, jeśli zdający trafił się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu,
- **wąskie**, jeśli zdający trafił się tylko do niektórych elementów wskazanych w poleceniu (np. nie odniósł się do podanego tekstu kultury),
- **częściowe**, jeżeli (a) nie argumentów nie można uznać za logicznie poprawne wobec przyjętego stanowiska lub (b) niektóre argumenty są niepoparte przykładami, lub (c) niektóre argumenty są wzajemnie sprzeczne.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

C. Poprawność rzeczową

Uzasadnienie stanowiska w oparciu o tekst kultury.

Błąd kardynalny to błąd interpretacyjny przywołany do tekstu kultury.

D. Kompozycja

oceniana jest na podstawie tego, czy zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity niezbędne dla jasnego

oceniania rozwiązań zadań

w postaci tezy lub hipotezy). Zdający powinien zrozumieć problem postawiony w poleceniu i sformułować stanowisko. Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **udaną próbą rozwiązania problemu**.
Adekwatność to odpowiednia postawa ambiwalentna wobec problemu.

Udana próba rozwiązania problemu jest skutkiem niepełnego zrozumienia problemu lub

braku stanowiska, może zawierać jedynie streszczenie tekstu, biografię autora itp. lub rozwijać myśl

niezwiązaną z poleceniem.

Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **trafne**, czy jest **szerokie** i czy jest **pogłębione**.

Udana próba rozwiązania problemu jest skutkiem niepełnego zrozumienia problemu lub

braku stanowiska, może zawierać jedynie streszczenie tekstu, biografię autora itp. lub rozwijać myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

przedstawienia stanowiska i uporządkowane (bez luk i zbędnych powtórzeń). Kompozycja jest **funkcjonalna**, jeśli jest realizowana w tekście funkcjonalnie i realizowanymi w tekście funkcjonalnymi. **E. Spójność lokalną** ocenia się na podstawie sąsiedztwa zdaniami w akapicie, a nie logicznie, ani gramatycznie.

F. Styl tekstu ocenia się ze względu na **stosowność** i **styl** uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowuje się w wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, a nie odstępstwa od stosowności
- **częściowo stosowny**, jeśli pojawiają się wyrazy i konstrukcje, które mieszają różne style
- **niestosowny**, jeśli wypowiedź wypracowania nie musi być

G. Poprawność językowa ocenia się na podstawie błędów fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja, która w jakim tekście jest pisany, np. błędy składniowe. Błędy logiczne

H. Poprawność zapisu ocenia się na podstawie błędów interpunkcyjnych i klasyfikacji błędów interpunkcyjnych

istotnych je argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są logicznie oraz konsekwentnie powtórzeń).

podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści merytorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna. Na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim nawiązaniu zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą (potok luźnych myśli, skojarzeń).

na **stosowność**.

zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku literackiego, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszczalne są drobne, sporadyczne

w wypowiedzi zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. w wypowiedzi z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka. Wypowiedź uznaje się za uzasadnioną, jeśli jest funkcjonalna.

Wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Wypowiedź z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych,

niezgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, np. nadmierne powtórzenia, metafory, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub inne błędy stylistyczne.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości wypowiedzi). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej z wysoką częstotliwością. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego i Jerzego Podrackiego.

Temat 3. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

(Jan Twardowski, *Bliscy i oddaleni*)

Wskazówki do tematu 3.

- Koncepcja interpretacyjna musi być widoczna w pracy, choć nie musi być wyrażona w formie tezy, może wynikać pośrednio z wywodu.
- Przywołany przez zdającego kontekst powinien być sfunkcjonalizowany (nawiązujący do tekstu i pogłębiający koncepcję interpretacyjną). Nie wystarczy samo wskazanie lub hasłowe odwołanie się do niego.
- Proste odczytanie (parafrazowanie, streszczanie) utworu nie jest jego interpretacją.

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: 1.2) określa problematykę utworu; 2.2) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera ([...] sytuacja liryczna [...]); 3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...]; 3.3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich.
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 1.1) tworzy dłuższy tekst pisany [...] ([...] interpretacja utworu literackiego [...]) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 1.2) przygotowuje wypowiedź (wybiera [...] odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, [...], dobiera właściwe słownictwo); 1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).

Kryteria oceny interpretacji utworu

A	Koncepcja interpretacyjna	B	Utraćenie
9	Koncepcja niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłowne	15	Utraćenie
6	Koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne	10	Utraćenie
3	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworem	5	Utraćenie
0	Brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	0	Brak uwagi

Uwagi.

- 1) Jeśli w kategorii A praca
- 2) Jeśli w kategorii A praca
- 3) Jeśli praca składa się z n
- 4) Pojawienie się rzeczowej

etyckiego

nie	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
e	4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
e	2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
e												
ch	0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

- 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
- 3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
- 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.
- kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia dotyczące kryteriów

A. Koncepcja interpretacji (wyrażonym np. w postaci tezy, która ma być **spójna**, a także czy zdający **Koncepcja może być:**

- **częściowo sprzeczna** z
- **całkowicie sprzeczna** z
- **spójna**, gdy obejmuje i
- **niespójna**, gdy jest fragm

Brak koncepcji to brak śladu np. streszczeniem. Koncepcja

B. Uzasadnienie interpretacji
Uzasadnienie może być:

- **trafne**, jeśli zawiera wyłączenie ze sfunkcjonalizowanej analizy
- **częściowo trafne**, jeśli został sformułowany przez
- **pogłębione**, jeśli znajduje filozoficznym, kulturowym
- **niepogłębione**, gdy zdający sfunkcjonalizowane.

C. Poprawność rzeczowa o koncepcję interpretacyjną uwzględnia

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy interpretacyjnego przywołane

D. Kompozycja jest oceniana gatunkiem wypowiedzi. Należy

oceny interpretacji utworu poetyckiego

efektem poszukiwania przez zdającego całościowego sensu utworu, tzn. jest pomysłem na jego odczytanie (potezy interpretacyjnej). Ocenia się ją ze względu na to, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest do sensów niedosłownych interpretowanego utworu, czy czyta go jedynie na poziomie dosłownym.

n, jeśli jedynie we fragmentach (lub fragmencie) znajduje potwierdzenie w tekście.

n, jeśli nawet we fragmentach (lub fragmencie) nie znajduje potwierdzenia w tekście.

całość odszukane przez piszącego sensy utworu.

czna, tzn. rekonstruuje pojedyncze sensy cząstkowe (np. z poszczególnych strof tekstu) bez wskazania z gdy zawiera luźno powiązane, niepowiązane lub wzajemnie wykluczające się odczytania sensu utworu i utworu).

ukiwania sensu utworu (całościowego i/lub sensów cząstkowych) – praca nie jest interpretacją, interpretacyjna nie musi stanowić wyodrębnionej części pracy, może wynikać z jej całościowej wymowy. oceniane ze względu na to, czy jest **trafne** i czy jest **pogłębione**.

powiązane z tekstem argumenty za odczytaniem sensu utworu. Argumenty muszą wynikać z tego, co znaczy wywodzić się z formy lub/i treści tekstu.

– oprócz argumentów niepowiązanych z tekstem lub/i niewynikających ze sfunkcjonalizowanej analizy – każdy jeden argument powiązany z tekstem i wynikający ze sfunkcjonalizowanej analizy. stwierdzenie nie tylko w tekście, ale także w kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, który powinien choć częściowo rozwinąć przywołany kontekst, aby uzasadnić jego pojawienie się. wywołuje argumenty tylko z tekstu albo tylko z kontekstu. Wszystkie argumenty muszą być

ę na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na za usterki, a nie błędy rzeczowe.

wiadający o nieznanym (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu z zdającego.

ględu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowanie tekstu** zgodnie z wybranym przez ucznia pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity

niezbędne dla jasnego przed są logicznie oraz konsekwentna. Kompozycja jest **funkcjonalna** i realizowanymi w tekście funkcjonalna.

E. Spójność lokalną ocenia sąsiedztwie zdaniami w akapicie ze sobą ani logicznie, ani graficznie.

F. Styl tekstu ocenia się ze względu na

Styl uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowuje wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, odstępstwa od stosowności
- **częściowo stosowny** jeśli w wypowiedzi pojawiają się mieszanie różnych stylów
- **niestosowny**, jeśli wypowiedź nie jest zgodna z wypracowaniem nie

G. Poprawność językowa ocenia poprawność fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja w jakim tekst jest pisany, np. składniowe. Błędów logicznych

H. Poprawność zapisu ocenia poprawność (błędy interpunkcyjnej w zapisie słów i klasyfikacja błędów interpunkcyjnych)

la koncepcji interpretacyjnej i uzasadniających ją argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są rządzone (bez luk i zbędnych powtórzeń).

podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści merytorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest

podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim naczyniu zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych (potok luźnych myśli, skojarzeń).

na **stosowność**.

zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku literackiego, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne

wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. mieszanie i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka. Wypowiedź uznaje się za uzasadnioną, jeśli jest funkcjonalna.

Wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Wypowiedź jest zgodna z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych,

zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, np. nadużycie metafory, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub nadmierne powtórzenia. Wypowiedź uznaje się za błędą stylistyczną.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości wypowiedzi). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej z o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego z 2016 r. i Jerzego Podrackiego.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW ORTOGRAFICZNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

Komisja Dydaktyczna Rady Języka Polskiego ustaliła, że podstawą podziału błędów ortograficznych na błędy rażące i błędy drugorzędne są reguły ortograficzne. Do błędów ortograficznych rażących zaliczono:

- błędy w zakresie pisowni wyrazów z ó-u, rz-ż (w tym wyjątki od pisowni rz po spółgłoskach), ch-h;
- błędy w zakresie pisowni *nie* z różnymi częściami mowy;
- błędy pisowni zakończeń -ji, -ii, -i;
- błędy w pisowni wielką i małą literą (z wyjątkiem pisowni przymiotników dzierżawczych);
- błędy w zakresie pisowni cząstki -by z osobowymi formami czasownika;
- błędy w zapisie przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-;
- błędy w pisowni nosówek (ą, ę) oraz połączeń om, on, em, en.

Pozostałe odstępstwa od reguł ortograficznych, w tym m.in.: pisownię wyrazów przymikowych, dzielenie wyrazów przy przenoszeniu do nowej linii, pisownię zakończeń -ski, -cki, -dzki, -stwo, -wstwo; pisownię przedrostków z-, s-, ś-; pisownię -by z pozostałymi częściami mowy postanowiono traktować jako błędy drugorzędne.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW INTERPUNKCYJNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

1. Rażące błędy interpunkcyjne:

- a) postawienie jakiegokolwiek znaku interpunkcyjnego na początku wiersza
- b) brak znaku interpunkcyjnego (głównie: kropki, wykrzyknika, pytajnika) na końcu wypowiedzenia pojedynczego lub złożonego
- c) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym, w którym części składowe są połączone bezpośrednio (np. *On idzie do kina, ja zostaję w domu.*)
- d) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie – przed spójnikiem (również z przymikiem), zaimkiem, a także przed częścią nadrzędną (np. *Idź tam, dokąd ci każą.*)
- e) pominięcie przecinka przed imiesłowem zakończonym na -ąc, -szy
- f) pominięcie pierwszego przecinka (lub obu) w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie z częścią składową wplecioną (z tzw. zdaniem albo wyrażeniem wtrąconym) (np. *Auto, które oglądał, było za drogie.*)
- g) w wypowiedzeniu złożonym współrzędnie – pominięcie przecinka przed spójnikami przeciwstawnymi, wynikowymi, synonimicznymi (czyli łącznymi), np. *ale, lecz, jednak, więc, dlatego, czyli, to jest, to znaczy*, a także postawienie przecinka przed spójnikami łącznymi, rozłącznymi, wyłączającymi, np. *i, oraz, albo, lub, ani, ni*. Te same przepisy obowiązują w wypowiedzeniu pojedynczym – między składnikami połączonymi spójnikami
- h) pominięcie przecinka w zdaniu złożonym porównawczym (np. *Jest mądrzejszy, niż myślałam.*)
- i) postawienie dwukropka, przecinka lub średnika po skrócie, po którym należy postawić kropkę, także po takim skrócie, po którym kropki się nie stawia

- j) brak kropki po skrócie, po którym należy ją postawić, lub postawienie kropki po skrócie, po którym jej się nie stawia
 - k) brak przecinka między jednorodzinnymi (równorzędnymi) składnikami (częściami zdania) szeregu, którego części składowe nie są połączone spójnikami, a także brak spójnika między składnikami powtórzonymi (np. *Kupiła w sklepie mąkę, cukier i inne produkty.*)
 - l) brak dwukropka przed przytoczeniem cudzych lub własnych słów
 - m) brak dwukropka przy wymienianiu tytułu dzieła, nazwy, terminu, jeżeli nie są one w tekście w inny sposób wyróżnione (np. kursywą lub cudzysłowem)
 - n) brak myślnika (otwierającego i zamykającego), ujmującego wyrazy lub wypowiedzenia wtrącone (*Uwaga: tę samą funkcję pełnią nawiasy albo przecinki*)
 - o) brak myślników (lub myślnika) wydzielających człony wtrącone w cytowany tekst oraz tekst odautorski w partiach dialogowych
 - p) brak cudzysłowu w tytułach publikacji, cytowanych wyrazach, zdaniach i wyrażeniach, jeżeli nie są one wyróżnione inaczej (np. kursywą).
2. Trzy błędy interpunkcyjne drugorzędne liczone są jako jeden błąd rażący.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA PRAC Z JĘZYKA POLSKIEGO UCZNIÓW ZE STWIERDZONYMI DYSFUNKCJAMI

W pracy maturalnej z języka polskiego autorstwa zdającego, u którego stwierdzono dysleksję i dysortografię, nie należy uwzględniać w ocenie następujących błędów:

- a) zmienionej kolejności liter w wyrazach,
- b) wstawionych dodatkowo liter w wyrazie, opuszczonych lub przestawionych liter,
- c) opuszczonego początku lub końca wyrazu,
- d) występowania w wyrazach głosek dźwięcznych zamiast bezdźwięcznych i odwrotnie,
- e) mylenia głosek „i” i „j”, głosek nosowych z końcówką fleksyjną, np.: *ę-em, ą-om*,
- f) mylenia przedrostków z przyimkami, np.: *pode szły*; błędnego zapisywania przyimków z rzeczownikami i przysłówkami, np.: *wklasie, zachwilę, napewno*,
- g) niewłaściwego zapisu spółgłosek miękkich, np.: *rosinie* zamiast *rośnie, skosiny* zamiast *skośny*,
- h) błędnego stosowania lub niestosowania znaków interpunkcyjnych.